

Una maleta, dues maletes, tres maletes

La maleta turca, de Quim Monzó, és una de les novetats més esperades d'aquest Sant Jordi: antologia d'articles irònics, sensats, divertits, reflexius i insultants.

L'any passat, Quim Monzó es va mantenir durant mesos i mesos al número u de les llistes de llibres més venuts, amb *La magnitud de la tragèdia*. Que, a més, va aconseguir el Premi dels Lectors que atorga EL TEMPS. Ara, mentre aquella novel·la és en procés de correcció previ a la seva publicació en castellà —abans de l'estiu— a l'editorial Anagrama, apareix a les llibreries un nou llibre de Monzó: *La maleta turca*. "Una selecció —diu la contraportada— dels millors articles de Quim Monzó apareguts del 1987 al 1989".

—*¿Quin sentit té publicar articles de premsa en forma de recull?*

—El mateix sentit que pugui tenir publicar reculls de contes, que, generalment, han aparegut abans en revistes. Els reculls d'articles apleguen, en un volum còmode i manejable, els articles de premsa que, retallats, fan de mal llegir, conjuntament. Contra la creença d'alguns, l'article no mor quan el diari on surt publicat se'l fa servir per a embolicar les sabates abans de dur-les al pegot. Al contrari: publicats en llibre, guanyen en coherència i força global.

—*¿Quin mètode ha seguit per fer-ne la tria?*

—El llibre agafa articles dels anys 1987, 1988 i 1989. De tots els publicats en premsa potser n'he triat la meitat. He rebutjat els circumstancials, els que tenien, efectivament, una vida curta.

—*¿Creu que, en general, l'articulisme se'l considera un gènere literari?*

—El menyspreu pel periodisme en general i, de passada, per l'articulisme, ve d'antic. Matthew Arnold va dir, una vegada, que el periodisme era la literatura feta amb pressa. André Gide deia que ell en deia periodisme de tot allò que demà interessarà menys que no avui. I Chesterton deia que el periodisme consisteix, bàsicament, a donar la notícia que lord Jones s'ha mort a gent que no havia sabut mai



que lord Jones era viu. I així fins a mil. És apassionant el menyspreu que *literats* i *periodistes* han sentit pel periodisme. Uns amb prepotència i els altres amb complex d'inferioritat. Amb poques excepcions. En canvi —recentment i parlant

de *Mea Cuba*, el llibre d'articles que vol editar—, Guillermo Cabrera Infante reivindica la immediatesa de l'article, una situació ideal per a l'escriptor que es decideixi a tractar-lo com una forma més de ficció: amb el mateix rigor que posa en

un conte, o en un capítol de novel·la, pensant que cada paraula té una funció determinada. A diferència de molts articles que es fan —deia Cabrera— "a lo que vuela la pluma o la màquina".

—¿Quins articulistes li han estat models?

—Primer que cap altre, Joan de Sagarra. Jo vaig començar a devorar diaris als tretze anys, uns mesos abans que esclatés la guerra dels Sis Dies. El primer diari meu va ser *El Noticiero Universal*, perquè era el que comprava mon pare alguns dies. Jo el comprava cada dia. Des-

blicava de Tom Wolfe. Encara que no fossin columnes sinó reportatges, la frescor i el desemmascarament del ramat eren una lliçió impagable. Fa uns anys vaig descobrir el Francesc Trabal que publicava articles al *Diari de Sabadell*, aquells articles que han apregut al llibre *De cara a la paret*. I fa uns mesos em vaig quedar bocabadat davant dels articles d'Eugeni Xammar aplegats a *Periodisme*. Ara m'estic llegint els que Fruttero i Lucentini havien publicat a *L a Stampa* i que han aparegut en diversos volums. El que ara tinc entre mans és *L a*

La maleta turca?

—Cada vegada hi ha menys candidesa, potser. En qualsevol cas, però, l'eix dels articles continua sent el mateix: la lluita contra el tòpic, contra el lloc comú, contra la banalitat, contra el blablablà. I la idea de les qualitats que ha de tenir un article també: claredat expositiva, un estil directe, entenedor, ple d'ironia; i una conclusió estudiada. La inspiració no existeix en cap gènere literari. I, doncs, tampoc no existeix en el columnisme.

—Tret d'excepcions escasses, els llibres d'articles semblen condemnats al fracàs de vendes. ¿Per què, en canvi, dels seus es fan reedicions gairebé cada any? I d'aquesta mateixa *La maleta turca* ja s'ha exhaurit la primera edició, en poques setmanes.

—Per Sant Jordi hi haurà la segona edició de *La maleta turca* al carrer. El motiu d'aquestes reedicions anuals dels llibres d'articles és que tenen una parròquia addicta. I potser la tenen perquè no parlo cada dia de Lituània, ni de l'autodeterminació, ni de la pota sud. Hi ha qui m'ha dit que jugo una mica el paper d'*ombudsman*, de síndic de greuges, de *justiciero vengador*, encara que no sé veure del tot clarament quines deuen ser les causes justes que defenso.

—¿I com fer un article cada dia?

—Exigeix passar-te un munt d'hores llegint premsa: local i estrangera. I un altre munt d'hores a la màquina, fent i refent l'article. Però, en canvi, t'estalvia haver de triar de què t'estimes més parlar. Perquè, fent un article cada dia, has de parlar gairebé de tot i, per tant, no perds ni un minut valorant si és millor parlar de l'etapa *junxe* de Verdi, dels superàvits del Barça o de la infantesa de Kelly McGillis. Perquè parlaràs de totes tres coses: avui d'una, demà d'una altra, i l'endemà de l'altra.

—Has col·laborat o col·labores amb regularitat a l'Avui, La Vanguardia i el Diari de Barcelona. ¿Com s'adequa un columnista a periòdics d'ideologies diferents?

—No s'hi adequa. Una cosa és ser un columnista i una altra un quintacolumnista. Un articulista escriu el que li sembla, independentment del lloc on publica, i llestos. Una altra cosa és si el diari es pren atribucions que no li pertoqueu i l'articulista —per messell, o per necessitat— acota el cap. Fa uns anys, un diari va començar a posar-se'm en pla xulo i a donar-me consells que no venien a tomb; el que vaig fer va ser agafar la gavardina i fotre el camp.

Ramon Pigranyes

prés em vaig passar al *TeleXprés*. Allà vaig descobrir aquells "El dia de sempre" que Sagarra hi publicava. No era una alenada d'aire fresc: era un huracà; sobretot per a un adolescent amb fogots. Després vaig devorar tot el que Tusquets pu-

prevalença del cretino, una mostra de com l'articulisme pot ser un gènere corrosiu.

—Vostè ¿veu cap evolució entre els seus anteriors reculls d'articles? ¿D"El dia del senyor a Zzzzzzzz..., i d'aquest a

